

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра

бізнесу та управління персоналом

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

Роман ГРЕШКО

«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Циркулярна економіка

(вказати назву навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Підприємництво та управління бізнесом

(назва програми)

Спеціальність D3 Менеджмент

(вказати: код, назва)

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Циркулярна економіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Підприємництво та управління бізнесом» спеціальності D3 «Менеджмент» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича № 164 від 01 травня 2025 р.

Розробники: Лопатинський Ю.М., професор кафедри бізнесу та управління персоналом, доктор економічних наук, професор
Белей С.І., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, кандидат економічних наук, доцент

Викладачі: Лопатинський Ю.М., професор кафедри бізнесу та управління персоналом, доктор економічних наук, професор
Белей С.І., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом
ОП «Підприємництво
та управління бізнесом»

Людмила ВЕРБІВСЬКА

Затверджено на засіданні бізнесу та управління персоналом
протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Любов ВОДЯНКА

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради
економічного факультету

Ірина НИКИФОРАК

1. Мета навчальної дисципліни.

«Циркулярна економіка» дисципліна, що висвітлює нові підходи в економіці на основі використання замкненого циклу процесу виробництва, безвідходності, повторного використання, впровадження новітніх технологій, розробки інноваційних матеріалів. і відповідає змісту освітньо-наукової програми «Підприємництво та управління бізнесом» спеціальності D3 «Менеджмент» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»,. Дисципліна належить до вибіркових дисциплін, спрямована на формування у студентів теоретичних навичок щодо нових принципів вибору ресурсів та сировини в умовах циркулярної економіки, оцінки рівня ефективності впровадження інноваційних технологій, основ управління системою забезпечення стабільної роботи підприємства в умовах циркулярної економіки, а також застосування практичних вмінь в сучасному бізнесі з метою отримання підприємством довгострокового прибутку.

Дана дисципліна направлена на формування фахових компетенцій у сфері циркулярної економіки шляхом розвитку в студентів креативних здібностей, використання досягнень вітчизняної і зарубіжної науки, найкращого практичного досвіду, а також участі в реальних практичних дослідженнях і застосовуванні прогресивних методів та прийомів циркулярної економіки.

Дисципліна «Циркулярна економіка» забезпечує поглиблене вивчення управлінських концепцій, наукового обґрунтування технологій, інструментів і стратегій, а також практичне застосування набутих умінь та навичок у різних сферах економіки, різних рівнях прийняття управлінських рішень. Дисципліна поєднує сучасні думки, підходи, досвід та досягнення різних учасників економічних відносин, що залучаються у практику.

Мета навчальної дисципліни: поглиблення загальних та фахових компетентностей студентів, зокрема, здатність отримувати та використовувати базові знання та навички у сфері циркулярної економіки.

Основними завданнями курсу «Циркулярна економіка» є формування наступних компетенцій: аналізувати можливості циркулярної економіки на прикладі діяльності у різних секторах економіки; наводити аргументи на користь запровадження ресурсозберігаючих технологій, ефективного використання природних ресурсів; давати оцінку результативності моделей побудови бізнесу та споживання виходячи з принципу ресурсоефективності; обґрунтовувати напрями запровадження бізнес моделей та моделей споживання на основі «замкнутих» циклів, аналізувати перспективи впровадження циркулярних бізнесмоделей в Україні на основі зарубіжного досвіду.

2. Результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Додаткові спеціальні (фахові) компетентності, визначені ЗВО для освітньо-наукової програми

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

СКО10. Здатність до професійної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної думки з повагою до індивідуального та культурного різноманіття й системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності.

РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	10	20		-	60		Залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль І. Теоретичні засади формування циркулярної економіки												
Тема 1 Історичні перспективи та сучасні дослідження циркуляційної економіки.	15	2	4			9						
Тема 2 Циркуляційна економіка та життєвий цикл продукції.	15	2	4			9						
Тема 3 Ринок праці та проблема управління людськими ресурсами в умовах циркуляційної економіки.	15	2	2			11						
Разом за змістовим модулем 1	45	6	10			29						
Змістовий модуль 2. Циркулярні бізнес-моделі												
Тема 4. Кооперація влади та бізнесу в умовах циркуляційної економіки.	15	2	4			9						
Тема 5. Циркуляційна економіка, промисловий та територіальний екологічний підхід (ПТЕП).	15	1	4			10						
Тема 6. Економіка спільної участі як основний рушій розвитку циркуляційної економіки.	15	1	2			12						
Разом за змістовим модулем 2	45	4	10			31						
Усього годин	90	10	20			60						

3.3. Тематика лекційних занять

Змістовий модуль I. Теоретичні засади формування циркулярної економіки

Тема 1. Історичні перспективи та сучасні дослідження циркулярної економіки

1. Еволюція концепцій економіки: від лінійної до циркулярної.
2. Основні принципи циркулярної економіки (3R, 4R, 6R).
3. Вплив циркулярної економіки на сталий розвиток та ресурсоефективність.
4. Огляд сучасних наукових досліджень та глобальних практик.
5. Порівняльний аналіз міжнародного та українського досвіду.

Тема 2. Циркулярна економіка та життєвий цикл продукції

1. Поняття життєвого циклу продукту та його економічний аналіз.
2. Методи оцінки життєвого циклу (LCA) та їх застосування.
3. Екологічний дизайн та принципи екодизайну продуктів.
4. Зменшення відходів та ефективне використання ресурсів.
5. Циркулярні підходи до модернізації виробничих процесів.

Тема 3. Ринок праці та проблема управління людськими ресурсами в умовах циркулярної економіки

1. Вплив циркулярної економіки на структуру ринку праці.
2. Нові професії та компетенції у циркулярному виробництві.
3. Стратегії розвитку людського капіталу в умовах замкнених циклів.
4. Соціальні аспекти циркулярної економіки та зайнятості населення.
5. Механізми підготовки фахівців для циркулярних бізнес-моделей.

Змістовий модуль II. Циркулярні бізнес-моделі

Тема 4. Кооперація влади та бізнесу в умовах циркулярної економіки

1. Роль держави у формуванні інституційних умов для циркулярної економіки.
2. Партнерство бізнесу та державних структур: стимули та бар'єри.
3. Механізми державно-приватного партнерства у циркулярних проектах.
4. Кейс-аналіз успішних співпраць в Україні та Європі.

Тема 5. Циркулярна економіка, промисловий та територіальний екологічний підхід (ПТЕП)

1. Концепція промислової симбіозності та екопарків.
2. Територіальні стратегії ресурсоефективності та управління відходами.
3. Приклади інтеграції ПТЕП у промислові та аграрні системи.
4. Економічні та екологічні ефекти ПТЕП для громад та регіонів.

Тема 6. Економіка спільної участі як рушій розвитку циркулярної економіки

1. Поняття та моделі економіки спільної участі (sharing economy).
2. Вплив спільного користування ресурсами на зменшення відходів.
3. Роль стартапів та соціальних інновацій у циркулярних проектах.
4. Виклики та можливості інтеграції економіки спільної участі у бізнес-моделі підприємств.

3.4. Теми практичних занять

№	Назва теми
ТЕМА 1	Історичні перспективи та сучасні дослідження циркуляційної економіки. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Становлення та проблеми розвитку циркуляційної економіки. - Причини та наслідки трансформації класичних економічних систем до циркуляційної. - Типологія практик функціонування циркуляційної економіки.
ТЕМА 2.	Циркуляційна економіка та життєвий цикл продукції. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Проблема використання ресурсів в умовах циркуляційної економіки. - Раціональне виробництво та контекст навколишнього середовища. - Методи вирішення проблем циркуляційної економіки. - Політичне та нормативне забезпечення ощадливого використання ресурсів.
ТЕМА 3.	Ринок праці та проблема управління людськими ресурсами в умовах циркуляційної економіки. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Аналіз тенденцій розвитку практик управління людськими ресурсами. - Циркуляційна економіка та структурне безробіття. - Зелений менеджмент людських ресурсів.
ТЕМА 4.	Кооперація влади та бізнесу в умовах циркуляційної економіки. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Розподіл повноважень управління відходами в територіальному контексті. - Важелі управління економікою замкнутого циклу. - Екологічна спрямованість в державних закупівлях.
ТЕМА 5.	Циркуляційна економіка, промисловий та територіальний екологічний підхід (ПТЕП). <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Проблеми та стимули розвитку ПТЕП. - Структура ПТЕП. - Моделі управління системами в умовах ПТЕП.
ТЕМА 6.	Економіка спільної участі як основний рушій розвитку циркуляційної економіки. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> - Інтернет та ощадливе споживання. - Теорія «Подолання прірви» Дж. Мура та циркуляційна економіка. - Особливості структурних змін економіки спільної участі в умовах замкнутого виробництва.

3.5. Тематика індивідуальних завдань

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Циркулярна економіка»

КПІЗ з дисципліни «Циркулярна економіка» включає і теоретичний аспект і практичний. Вибір варіанту теоретичного завдання до КПІЗ здійснюється, як правило, обирається студентом самостійно за його науковими інтересами.

Рекомендовані теми індивідуального завдання:

- Теоретичні засади формування глобальної циркулярної економіки.
- Концепції циркулярної економіки
- Дорожня карта циркулярної економіки
- Ресурсозбереження і декаплінг в циркулярній економіці
- Бізнес-моделі циркулярної економіки
- Циркулярна економіка в ЄС

7. Впровадження циркулярної економіки ТНК та світовими брендами
 8. Циркулярна економіка в Україні
 9. Детермінанти формування глобальної інклюзивної циркулярної економіки
 10. Концептуальний базис глобальної інклюзивної циркулярної економіки
 11. Орієнтири побудови глобального інклюзивного циркулярного суспільства
 12. Оцінка циркулярності економіки Європейського Союзу
 13. Системний аналіз просторово-компонентної структури інклюзивної циркулярної економіки
 14. Міжнародна торгівля відходами та невикористаною продукцією в секторально-просторовому виміру
 15. Стимулювання реалізації бізнес-смагмоделей в циркулярних містах як пріоритету подолання гешциркулярності національних економік
 16. Циркулярні ланцюги створення доданої вартості у формуванні парадигми глобальної інклюзивної циркулярної економіки
 17. «Податкові зміщення» як смагт передумови до формування інклюзивної циркулярної економіки
 18. Сучасні тенденції утворення і переробки вторинної сировини в Україні
 19. Шляхи розв'язання системних проблем раціонального використання відходів і невикористаної сировини
 20. Стратегічні пріоритети та засоби реалізації моделі інклюзивної циркулярної економіки в Дорожній карті циркулярної економіки
 21. Автомобільний рециклінг
 22. Суть процесу утилізації автомобільних транспортних засобів
 23. Світовий досвід використання авторециклінгу та поводження з відходами автомобільного транспорту
 24. Зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище під час утилізації автотранспортних засобів
 25. Попередження утворення відходів автомобільного транспорту та їх повторне використання в Україні
 26. Принципи циркулярної економіки для досягнення цілей сталого розвитку
- За погодженням з викладачем, студент може вибрати тему дослідження самостійно.**

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Науково-пошукова робота повинна містити три частини: теоретичну (огляд законодавчої бази, теоретичного матеріалу, досліджень науковців з даної теми), практичну (аналіз статистичних даних, соціально-економічних показників), висновки та пропозиції.

Оцінка «8-7» ставиться тоді, коли студент вільно володіє проблематикою досліджуваної теми, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використовує широке коло наукових праць, в тому числі іноземних, робота відповідає всім вищезазначеним вимогам щодо оформлення.

Оцінка «6-5» ставиться тоді, коли студент при захисті, виявивши належну підготовку, допускає неточності у трактуванні окремих проблем, відчуває певні труднощі в узагальненні теоретичного матеріалу. Є незначні недоліки в змісті та оформленні роботи.

Оцінка «4-3» виставляється тоді, коли студент орієнтується в тематиці роботи, але не може зробити висновки, пов'язати теоретичні узагальнення, оформлення роботи не відповідає вимогам.

Оцінка «2-1» виставляється тоді, коли студент за наявності роботи не орієнтується в проблемі та не відповідає на поставлені питання.

3.6 Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з дисципліни «Циркулярна економіка» спрямована на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій, підготовку та презентацію індивідуальних навчально-дослідних завдань до відповідних тем дисципліни, підготовку тез доповідей на науково-практичні конференції та інших матеріалів наукового характеру

Завдання 1: Дослідження концепції

- **Опис:** Написати есе (800–1000 слів), у якому розгляньте основні принципи циркулярної економіки. Які ключові відмінності між традиційною лінійною економікою та циркулярною?

Завдання 2: Аналіз практичних прикладів

- **Опис:** Знайдіть три компанії, які успішно впроваджують принципи циркулярної економіки. Описати, як вони це роблять, які методи використовують, і який вплив це має на їхній бізнес та довкілля.

Завдання 3: Розробка проекту

- **Опис:** Розробити концепцію для нового бізнесу, що базується на принципах циркулярної економіки. Включити в проект: опис продукту або послуги; модель бізнесу; способи утилізації або повторного використання ресурсів.

Завдання 4: Оцінка впливу

- **Опис:** провести аналіз впливу переходу на циркулярну економіку на певну галузь (наприклад, текстильну, будівельну, харчову). Які потенційні вигоди та виклики можуть виникнути?

Завдання 5: Політика та регулювання

- **Опис:** дослідити існуючі політики та ініціативи національного або місцевого рівня, які підтримують циркулярну економіку. Напишіть короткий звіт (500–700 слів) про їхній вплив на бізнеси та споживачів.

Завдання 6: Створення інформаційної кампанії

- **Опис:** розробити план інформаційної кампанії для підвищення обізнаності про циркулярну економіку серед місцевих жителів. Включіть цілі кампанії, цільову аудиторію та запропоновані комунікаційні канали.

Завдання 7: Кейс-стаді

- **Опис:** вибери країну, що активно впроваджує принципи циркулярної економіки та проаналізувати її стратегії, результати та можливі сфери для покращення.

Завдання 8: Порівняльний аналіз

- **Опис:** провести порівняльний аналіз між двома компаніями в одній галузі: одна з них використовує лінійну модель економіки, а інша — циркулярну. Які переваги і недоліки кожної моделі? Які фінансові, екологічні та соціальні наслідки?

Завдання 9: Розробка стратегії

- **Опис:** розробити стратегічний план для переходу традиційного бізнесу до моделі циркулярної економіки. Включіть етапи реалізації, ключові дії, ресурси та терміни.

Завдання 10: Виклики переходу

- **Опис:** дослідити основні виклики та бар'єри, з якими стикаються підприємства при переході до циркулярної економіки. Як їх можна подолати?

Завдання 11: Модель кругового дизайну

- **Опис:** розробити модель кругового дизайну для конкретного продукту (наприклад, упаковки, одягу, електроніки). Опишіть, як цей продукт може бути спроектований для максимальної повторної використання та утилізації.

Завдання 12: Соціальний вплив

- **Опис:** дослідити, як циркулярна економіка може вплинути на соціальні аспекти, такі як зайнятість, освіта та місцеві громади. Напишіть звіт (500–700 слів) про ці зв'язки.

Завдання 13: Інновації в циркулярній економіці

- **Опис:** проаналізувати інноваційні технології або підходи, що сприяють реалізації принципів циркулярної економіки (наприклад, 3D-друк, біорозкладні матеріали). Як вони змінюють підходи до виробництва та споживання?

Завдання 14: Дослідження споживацької поведінки

- **Опис:** провести опитування серед споживачів щодо їхнього ставлення до продукції, створеної за принципами циркулярної економіки. Проаналізувати результати та зробити висновки щодо змін у споживачькій поведінці.

Завдання 15: Економічні моделі

- **Опис:** дослідити різні економічні моделі, що використовуються для оцінки ефектів циркулярної економіки.

4. Методи навчання

При викладанні використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН2 – семінари, практичні або лабораторні роботи

МО3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)

МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

МН8 – підготовка тез/доповіді на конференцію.

МН9 – тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.

МН10 – реферативні та пошукові дослідження.

5. Система контролю та оцінювання

5.1. Методи оцінювання

Методи оцінювання

МО1 – контрольні роботи (тематичні, модульні).

МО2 – тести, опитування, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО3 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень

МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті

МО5 – презентації результатів виконання завдань

МО6 – командні результати ділових ігор, проектних завдань.

МО7 – презентація власного підготовленого кейсу, який складений на основі реальних сценаріїв і стратегій розвитку компаній, інноваційних регіонів.

МО8 – підсумковий контроль – залік (у тестовій формі, усний або письмовий)

5.2. Форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік.

6. Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 змістовий модуль – 21; за 2 змістовий модуль – 21 балів, за ІНДЗ – 8 балів.

Якщо студент за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи (реферати, ІНДЗ, розв'язання додаткових завдань) при цьому набравши додатково не менше 30 балів, може отримати оцінку за залік автоматично.

(Коментар: Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітньої компоненти).

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид підсумкового контролю: залік

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (залік)	Сумар на к-ть балів
Денна форма навчання								
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			ІНДЗ		
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
7	7	7	7	7	7	8	40	100
Заочна форма навчання							40	100
21			21			8		

7. Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів з дисципліни

1. Що таке циркулярна економіка?
2. Які основні принципи циркулярної економіки?
3. Як циркулярна економіка відрізняється від лінійної економіки?
4. Які основні цілі циркулярної економіки?
5. Які основні виклики стоять перед впровадженням циркулярної економіки?
6. Які стратегії можуть бути використані для переходу до циркулярної економіки?
7. Як розробити модель кругового дизайну для продукту?
8. Яка роль екологічних інновацій у циркулярній економіці?
9. Що таке "кругова логістика"?
10. Які бізнес-моделі підтримують циркулярну економіку?
11. Назвіть три компанії, що впроваджують принципи циркулярної економіки.

12. Які проекти з циркулярної економіки реалізуються в Україні?
13. Як відомі бренди в текстильній промисловості використовують циркулярні практики?
14. Які успішні приклади повторного використання матеріалів ви знаєте?
15. Яка роль держави в підтримці циркулярної економіки на прикладі конкретної країни?
16. Як циркулярна економіка впливає на зайнятість?
17. Які економічні вигоди можуть бути отримані від переходу до циркулярної економіки?
18. Які фінансові моделі можуть підтримувати циркулярну економіку?
19. Як оцінюється ефективність циркулярної економіки?
20. Які економічні показники можна використовувати для моніторингу прогресу?
21. Як циркулярна економіка впливає на соціальну справедливість?
22. Яка роль освіти у впровадженні принципів циркулярної економіки?
23. Як циркулярна економіка може допомогти в боротьбі зі змінами клімату?
24. Які екологічні вигоди приносить циркулярна економіка?
25. Як споживачі можуть сприяти розвитку циркулярної економіки?
26. Які технології сприяють реалізації циркулярної економіки?
27. Яка роль цифрових технологій у підтримці циркулярної економіки?
28. Як можна використовувати 3D-друк в контексті циркулярної економіки?
29. Що таке "біорозкладні матеріали" і як вони пов'язані з циркулярною економікою?
30. Які методи утилізації відходів підтримують циркулярні практики?
31. Які політики підтримують циркулярну економіку на національному рівні?
32. Яка роль місцевого самоврядування у впровадженні циркулярної економіки?
33. Як міжнародні угоди впливають на циркулярну економіку?
34. Які регуляторні бар'єри заважають розвитку циркулярної економіки?
35. Які ініціативи підтримують громадські організації у сфері циркулярної економіки?
36. Які останні тенденції в дослідженнях циркулярної економіки?
37. Як стартапи можуть вплинути на розвиток циркулярної економіки?
38. Які інновації у матеріалах підтримують циркулярну економіку?
39. Як підприємства можуть впроваджувати кругові інновації?
40. Яка роль колаборацій у дослідженнях циркулярної економіки?
41. Які перспективи розвитку циркулярної економіки в Україні?
42. Як зміниться споживацька поведінка в умовах циркулярної економіки?
43. Яка роль великих міст у розвитку циркулярної економіки?
44. Які прогнози щодо глобального переходу до циркулярної економіки?
45. Як соціальні медіа можуть вплинути на популяризацію циркулярної економіки?
46. Які основні перешкоди на шляху до впровадження циркулярної економіки?
47. Як оцінюється вплив циркулярної економіки на глобальні цінові тренди?
48. Яка роль культурних аспектів у переході до циркулярної економіки?
49. Як можна оцінити успіх впровадження циркулярних практик на рівні підприємств?
50. Які основні уроки можна винести з досвіду інших країн у переході до циркулярної економіки?

8. Неформальна освіта

Перезараховуватись можуть актуальні сертифіковані курси узгоджені з викладачем. Згідно «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти)» у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича «загальний обсяг освітніх компонент ОП, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25% відповідної ОП. Здобувач не може бути звільненим від атестації за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання».

Перелік актуальних онлайн курсів, як результату неформальної освіти, доводиться до відома здобувачів викладачем дисципліни або обирається студентом самостійно за погодження з викладачем.

9. Рекомендована література

9.1. Основна

1. Європейський зелений курс: можливості та загрози для України. 2020. URL: <https://rpr.org.ua/news/evropeys-kyu-zelenyy-kurs-mozhlyvosti-ta-zahrozy-dlia-ukrainy/>
2. Зварич, І. Я. Глобальна циркулярна економіка : «Економіка ковбоїв» VS «Економіка космічного корабля»: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 337 с.
3. Кращі європейські практики управління відходами. URL: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Krashchi_ES_praktuku_NET.pdf.
4. Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2019-p>.
5. Руда М.В., Мирка Я.В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. SMEU. 2020. 2. 1. С. 107 – 121. <https://doi.org/10.23939/smeu2020.01.107>
6. Сконберг К., Війкман А. Циркулярна економіка та переваги для суспільства. Звіт про дослідження на вимогу Римського клубу за підтримки Фонду MAVA. URL: <http://www.clubofrome.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/The-Circular-Economy-CoR-UA-2.pdf>.
7. Циркулярна економіка. Організаційно-правові аспекти. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/circle-economic-t/>.
8. Circular Economy Action Plan. For a cleaner and more competitive Europe. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/community/city-science-initiative/document/circulareconomy-action-plan-cleaner-and-more-competitive>
9. Circular economy update. Overview of circular economy in Europe 2019. Final report. Ecopreneur.eu. URL: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/ecopreneu...2019.pdf>

9.2 Допоміжна

1. Гришова І.Ю., Нестерова К.С. Концепт циркулярної економіки в контексті забезпечення сталого розвитку. *Економіка АПК*. 2021. № 4 С. 88 <http://www.eapk.org.ua/contents/2021/04/88>
2. Європейський зелений курс: можливості та загрози для України. 2020. URL: <https://rpr.org.ua/news/evropeys-kyu-zelenyy-kurs-mozhlyvosti-ta-zahrozy-dlia-ukrainy>
3. Практичні аспекти управління відходами в Україні: посібник / М. О. Барінов та ін. Київ: 2021. 120 с. <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2022/02/posibnykpraktychni-aspekty-upravlinnya-vid-hodamy-v-ukrayini.pdf>
4. Трушкіна Н.В. Циркулярна економіка: становлення концепції, еволюція розвитку, бар'єри, проблеми і перспективи. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 9-20. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).9-20](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).9-20)
5. Яценко О. М. Циркулярна економіка як незворотній глобальний мегатренд та драйвер сталого розвитку України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету: зб. наук. праць*. Одеса: 2022. № 11-12 (300-301). С. 131-143. <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2022/300-301/pdf/131-143.pdf>
6. Яценко О. Циркулярна економіка як основа забезпечення сталого розвитку країни в контексті євроінтеграції. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. Полтава: 2022. Т. (4(87)). С. 150-167. doi: [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4\(87\).2794](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4(87).2794).

10. Інформаційні ресурси

1. ARCher - інституційний репозитарій відкритого доступу представників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики: Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міжнародної організації по стандартизації. URL: <http://www.iso.org>
4. Офіційний сайт Української асоціації якості. URL: <http://www.uaq.org.ua/>
5. Офіційний сайт Європейської організації з якості (EOQ). URL: <http://www.eoq.org/home.html>

6. Офіційний сайт Європейського Фонду з Управління Якістю EFQM. URL: <http://www.efqm.org/>
7. Офіційний сайт електронної бібліотеки. URL: www.lib.com.ua.
8. Офіційний сайт інституту глобальних стратегій. URL: www.igls.com.ua.
9. Офіційний сайт інституту економічних досліджень і політичних консультацій. URL: www.ier.kiev.ua.
10. Офіційний сайт інституту світової економіки і міжнародних відносин. URL: www.iweir.org.ua.
11. Офіційний сайт Національної ради реформ. URL: www.reforms.kiev.ua.
12. Офіційний сайт національного інституту стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua.
13. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: www.nbuv.gov.ua.
14. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова. URL: www.ucers.org.
15. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
16. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>.
18. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
19. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
20. Офіційний сайт Національної бібліотеки наукових видань URL: www.library.if.ua
21. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки URL: www.alpha.rada.kiev.ua

11. Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>.
- ✓ Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravy-la-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>
- ✓ «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/ni4ptvsk/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-chnu.pdf>